

การศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์แก่ผู้พิการทางสายตา

กุลภัสสร์ กาญจนนารังกูร¹

บทคัดย่อ

เสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ คือ การให้บริการเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านภาพที่จำเป็นแก่กลุ่มผู้พิการทางสายตาในการรับชมภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป การผลิตเสียงบรรยายภาพในประเทศไทยเริ่มมีบทบาทในช่วงที่ระบบโทรทัศน์มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระบบดิจิทัล และอยู่ในระหว่างการดำเนินการซึ่งยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาทักษะและกระบวนการในการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ และเพื่อสร้างความเข้าใจและรู้จักการให้บริการเสียงบรรยายภาพมากขึ้น รวมทั้งเป็นแนวทางในการฝึกฝนการเป็นนักผลิตเสียงบรรยายภาพ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลในทุกมิติของการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ผลการศึกษาพบว่า การให้บริการเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์เริ่มมาจากการเปลี่ยนแปลงของระบบโทรทัศน์ในปี พ.ศ.2558 ทำให้สถานีโทรทัศน์ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีการให้บริการเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการ การผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์เกิดจากการเรียนรู้และฝึกฝนของบุคลากรภายในสถานีที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการผลิตสื่อภาพและเสียงจนเกิดความชำนาญ และสามารถสรุปทักษะสำคัญได้ ดังนี้ 1) ทักษะการเขียนบท 2) ทักษะการใช้คำและประโยค 3) ทักษะการซักซ้อมก่อนลงเสียง และ 4) ทักษะการบันทึกและตัดต่อภาพและเสียง ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาให้เกิดความชำนาญและต้องมีการฝึกฝนให้มีความเชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: เสียงบรรยายภาพ; ผู้พิการทางสายตา; โทรทัศน์; ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์

ชื่อผู้ติดต่อบทความ: กุลภัสสร์ กาญจนนารังกูร

E-mail: kan.kunlapat@rmutt.ac.th

(Received: February 7, 2022; Revised: November 28, 2022; Accepted: December 8, 2022)

¹ อาจารย์ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี E-mail: kan.kunlapat@rmutt.ac.th

A Study of Audio Description Producing Skills on Television for Blind

Kunlapat Kanjanaparangkul¹

Abstract

Television Audio Description on television for blind people is providing essential visual information to blind people watching television as well as other people. The production of Television Audio Description on television began to play a role during the time of the digital transformation of the television system and is in the process of providing access to information services to blind people and which is not yet widespread in almost every program as it should be. The research aimed to study the skills and operational processes of television audio describers to create understanding and make the general public know more about Audio Description services. It's a guide to practice as a narrative audio describer for the general public. This research is qualitative research and used an in-depth interview to gain insights into all dimensions of the study. The population and sample in this study were television Audio Description production specialists with at least 5 years of work experience. The results are that with Audio Descriptions on television since 2014, television stations have to change to provide media services for accessing information to people with disabilities of all types. The production of television was therefore carried out by personnel within the station. Working experience in audio production can be summarized as follows: 1) Audio Description writing skills; 2) word and sentence skills; 3) vocabulary and rehearsal skills before recording; and 4) recording and editing skills. These are essential skills for developing an Audio Description production expert that requires constant practice and expertise.

Keywords: Audio Description; Blind; Television; Audio Describer on Television

Corresponding Author: Kunlapat Kanjanaparangkul

E-mail: kan.kunlapat@rmutt.ac.th

¹ Lecturer in Faculty of Mass Communication Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.

E-mail: kan.kunlapat@rmutt.ac.th

1. บทนำ

โทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีผลต่อชีวิตประจำวันและเป็นส่วนหนึ่งของความเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรม ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อทัศนคติและค่านิยม รวมทั้งสามารถปลูกฝัง ความเชื่อและความศรัทธาให้แก่ผู้รับชมได้ (Panchaiphoom, 2016) เป็นสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงให้กับผู้ชมทุกเพศทุกวัย ด้วยความสามารถของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง ทำให้ผู้ชมได้รับทั้งข้อมูลและอารมณ์ในการรับชมและรับฟังในขณะเดียวกันและในปัจจุบันมีสื่อทันสมัย เช่น โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต ที่ทำให้ผู้ชมสามารถรับชมรายการโทรทัศน์ได้สะดวก รวดเร็ว และตรงตามความต้องการมากยิ่งขึ้น

จากบทบรรยายของ Nopsakun (2020) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งจากการสัมภาษณ์ในหัวข้อเรื่อง การเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์ได้กล่าวว่า ในยุคที่การสื่อสารและข้อมูลข่าวสารมีความจำเป็นสำหรับผู้คนในสังคม ในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและต่อยอดเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีของสังคม และสื่อโทรทัศน์ยังคงมีบทบาทสำคัญในสังคม ในการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็นและสร้างความบันเทิง ทุกคนจึงควรสามารถเข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์ เพื่อช่วยลดช่องว่าง ความเหลื่อมล้ำ และข้อจำกัดต่างๆ ทางด้านการเห็น การได้ยินของคนพิการและบุคคลทั่วไปในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อโทรทัศน์ ในส่วนของกลุ่มบุคคลผู้พิการทางการมองเห็นหรือผู้พิการทางสายตา วิธีการในการเลือกรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ของผู้พิการทางสายตา จะสามารถรับสารได้โดยการใช้อักษรเฉพาะกลุ่ม คือ อักษรเบลล์ ในลักษณะของการรับสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ หรือการรับฟังด้วยเสียงจากการฟังวิทยุกระจายเสียงหรือจากบางรายการในสื่อโทรทัศน์ เช่น รายการข่าวทั่วไปหรือรายการเพลง เป็นต้น เพราะมีบทสนทนาที่ต่อเนื่องทำให้ผู้พิการทางสายตาสามารถนึกภาพตามความเข้าใจของตนไปด้วยได้ อย่างไรก็ตาม ด้วยวัตถุประสงค์ของสื่อโทรทัศน์ที่ทำหน้าที่ในการนำเสนอภาพและเสียงไปพร้อมๆ กัน ทำให้ผู้ชมทั่วไปสามารถเข้าใจเนื้อหาที่นำเสนอได้ในทันที ต่างกับผู้พิการ ทางสายตาที่สามารถรับฟังได้แค่เพียงเสียงสนทนาหรือเสียงบรรยายเท่านั้น ในช่วงของการนำเสนอภาพที่ไม่มีบทสนทนาหรือคำบรรยายใดๆ เกิดเสียงเงียบ ทำให้การสื่อสารเกิดความไม่ต่อเนื่องกัน ในความคิดของผู้พิการทางสายตาจะไม่เข้าใจในสิ่งที่นำเสนอในขณะที่เกิดเสียงเงียบหรือรายละเอียดอื่นๆ ได้ จึงเกิดการให้บริการเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางสายตาขึ้น คือ การให้บริการเสียงบรรยายภาพ หรือ Audio Description หรือ AD ลงในส่วนที่เรียกว่า Sound Gap ซึ่งเป็นช่องว่างต้องใช้คำหรือประโยคให้พอดีกับช่องว่างนั้นโดยที่ส่วนนี้จะไม่ทับกับเสียงหลักเดิม

เสียงบรรยายภาพ หรือ Audio Description (AD) ตามความหมายโดยทั่วไป คือ การให้บริการเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านภาพโดยมีการเพิ่มเสียงบรรยายภาพที่จำเป็นและสำคัญ มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจ (Comprehension) และความเพลิดเพลิน (Enjoyment) แก่กลุ่มผู้มีความต้องการด้านการมองเห็นในการรับชมสื่อต่างๆ ทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป (Kruchit, 2015)

จากพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 มาตรา 20 และมาตรา 20(6) ได้ระบุว่า คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะตลอดจนสวัสดิการ และความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ จากข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภท ตลอดจนบริการสื่อสารสาธารณะจาก

หน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดในกระทรวง (Disabilities Thailand (DTH), 2015) และการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 ซึ่งมีข้อกำหนดชัดเจนโดยมาตรา 36 ให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) กำหนดมาตรการพื้นฐานบางประการ เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตจัดให้มีบริการที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณพิการและคณด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือรับรู้ และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป

การให้บริการเสียงบรรยายภาพ หรือ Audio Description (AD) แก่ผู้พิการทางสายตาตั้งแต่ผู้พิการทางสายตาเลื่อนรางจนถึงตาบอดสนิท เริ่มเข้ามามีบทบาทมากขึ้น โดยสถานีโทรทัศน์ในปัจจุบันเริ่มมีการนำรายการโทรทัศน์มาให้บริการเสียงบรรยายภาพ เพื่อเพิ่มช่องทางในการรับชมให้แก่ผู้พิการทางสายตา เช่น รายการสารคดี รายการละครทางโทรทัศน์ เป็นต้น เมื่อพิจารณาจากรายการโทรทัศน์ที่มีการให้บริการเสียงบรรยายภาพยังคงมีจำนวนรายการที่น้อยเมื่อเทียบกับรายการโทรทัศน์ทั่วไป เกิดช่องว่างในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้พิการทางสายตาขาดโอกาสและการเข้าถึงบริการที่จำเป็น

จากที่มาและปัญหาของการวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะและการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ โดยเป็นการศึกษาในส่วนของผู้ที่ทำหน้าที่ในการเป็นผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ ศึกษาที่มาและความสำคัญของเสียงบรรยายภาพในงานด้านโทรทัศน์ ศึกษาทักษะสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพ และศึกษาแนวทางในการปฏิบัติงานให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานด้านสื่อสารมวลชนเกิดความเข้าใจในขั้นตอนการทำงาน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการผลิตผลงาน ตลอดจนมีความมุ่งมั่นเพื่อให้บุคคลทั่วไปได้เข้าใจในการทำหน้าที่ของเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์และประโยชน์ที่ได้รับจากการให้บริการดังกล่าวต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาทักษะและการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์

3. การทบทวนวรรณกรรม และกรอบแนวคิด

3.1 การทบทวนวรรณกรรม

ความรู้เรื่องโทรทัศน์กับคณพิการ เป็นความรู้ที่อธิบายหลักการในการให้บริการการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แก่ผู้พิการทางสายตาในการรับสื่อโทรทัศน์ในประเทศไทย โดยมองว่าโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชน (Mass Media) มีการสื่อสารไปถึงคณจำนวนมากและแตกต่างหลากหลาย ทั้งอาชีพ อายุ เพศ การศึกษา และฐานะ โทรทัศน์มีเนื้อหาที่เป็นสาระบันเทิงในรูปแบบต่างๆ มากมาย แต่เมื่อพิจารณาเรื่องข้อจำกัดในการดำรงชีวิตประจำวันของคณพิการ จะพบแง่มุมหนึ่งว่าในขณะที่สังคมก้าวเข้าสู่ยุคแห่งข้อมูลข่าวสารอย่างเต็มที่ รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่กลับไม่ได้มีเนื้อหาหรือ

อำนวยความสะดวกเพื่อคนพิการเท่าที่ควร เพราะโทรทัศน์เน้นการสื่อสารถึงคนทั่วไป โดยยังไม่ได้เน้นถึงข้อจำกัดทางด้านร่างกายในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการบางกลุ่ม ทำให้คนพิการส่วนหนึ่งยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ได้เท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้จึงมีการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการในโทรทัศน์กันอย่างกว้างขวางมากขึ้น เช่นเดียวกับงานด้านคนพิการในมิติอื่นๆ

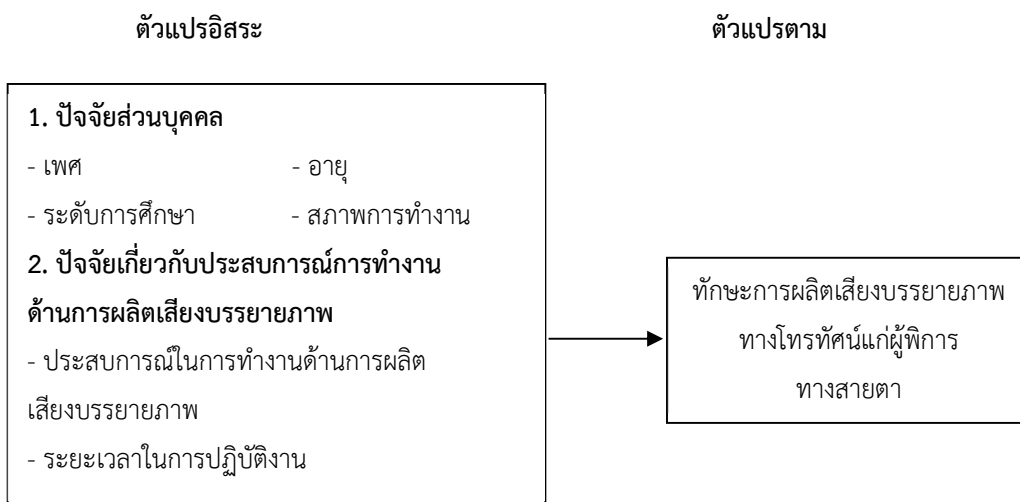
แนวคิดเรื่องเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงที่มาของการผลิตเสียงบรรยายและพัฒนาการของเสียงบรรยายภาพในประเทศไทย เสียงบรรยายภาพในโทรทัศน์ (Audio Description) เพื่อผู้พิการทางการเห็น คือ การอธิบายลักษณะของตัวละคร สถานที่ เสื้อผ้า ภาษากาย และการแสดงออกทางสีหน้าหรือข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับภาพ เพื่อให้กลุ่มผู้มีปัญหาด้านการเห็นสามารถเข้าใจเนื้อหาในรายการนั้นๆ ได้ สามารถเป็นได้ทั้งเสียงบรรยายแบบสดและเสียงบรรยายแบบบันทึกล่วงหน้า (Kruchit, 2015: 35) ในรายการโทรทัศน์มีการผลิตเสียงบรรยายภาพเป็นครั้งแรก คือ รายการ “อ้อยอย่างยิ่ง” ทางสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย และรายการ “กินอยู่คือ” ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ผลิตเสียงบรรยายภาพโดยคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ภายใต้โครงการความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (กสทช.) สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เพื่อทดลองด้านการจัดให้มีบริการเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ และต่อมาจึงมีการผลิตเสียงบรรยายภาพมากขึ้นเป็นลำดับ

ความรู้เรื่องการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์เป็นความรู้ที่อธิบายถึง ขั้นตอนการผลิตเสียงบรรยายภาพเป็นการอธิบายเสียงบรรยายภาพในเชิงกระบวนการ (Audio Description as Process) แต่แนวทางการผลิตเสียงบรรยายภาพเป็นการอธิบายเสียงบรรยายภาพในเชิงผลผลิต (Audio Description as Product) เพื่อชี้ให้เห็นว่าแนวทางการสร้างเสียงบรรยายภาพมีลักษณะเช่นใดบ้าง เพื่อให้ผลผลิตนั้นตอบสนองผู้ได้รับประโยชน์มากที่สุด

ในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากบทความของ Sommalai (2021) ได้เขียนบทความเรื่อง “โลกของคนตาบอดจำเป็นต้องมีเสียงบรรยายภาพ (เสียง) สะท้อนสิทธิพลเมือง” โดยมีใจความสำคัญของเสียงบรรยายภาพกับรายการโทรทัศน์ ถ้าเป็นรายการประเภทรายการข่าวหรือการประกาศใดๆ ก็ตามที่มีการใช้เสียง คนตาบอดจะสามารถเข้าใจได้ในทางกลับกันส่วนที่เป็นกราฟหรืออินโฟกราฟิกที่ผู้ประกาศบอกตำแหน่ง บอกสี อาจทำให้คนตาบอดไม่เข้าใจในสิ่งที่นำเสนอ อนันดาได้ให้ความเห็นว่า ควรมีเสียงบรรยายภาพ หรือ AD เข้ามาช่วยเสริมเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้มากขึ้น รวมถึงได้ให้ความเห็นเรื่อง ความจำเป็นในการใช้เสียงบรรยายภาพ หรือ AD ในงานทางโทรทัศน์ว่า เสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์จะใช้ในกรณีที่สื่อต้นฉบับไม่สามารถอธิบายให้คนตาบอดเข้าใจได้มากพอ และหน้าที่ของเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ช่วยทำให้คนตาบอดกับคนในสังคมสามารถพูดคุยกันในเรื่องเดียวกันได้ เช่น เพื่อนหรือคนในครอบครัวพูดถึงซีรีส์หรือละครที่กำลังดังเป็นกระแสในตอนนี้ แต่คนตาบอดจะดูไม่ค่อยรู้เรื่อง เสียงบรรยายภาพจะเข้ามามีบทบาทในการลดช่องว่างระหว่างคนตาดีและคนตาบอดได้ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังไม่สามารถผลักดันให้แต่ละช่องสถานีเกิดการผลิตเสียงบรรยายภาพได้ตามสัดส่วนเวลาที่คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้กำหนดไว้ และยังประสบปัญหาในเรื่องของขอบเขตการให้บริการเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ได้เพียงบางรายการ รวมทั้งช่วงเวลาในการออกอากาศยังไม่สอดคล้องกับการรับชมของผู้พิการทางสายตา จึงทำให้ผู้พิการทางสายตาเลือกที่จะเปิดรับสื่อออนไลน์มากกว่า

จากบทความวิจัยของ Lopez et al. (2018) ได้กล่าวว่า การผลิตเสียงบรรยายภาพทั้งทางโทรทัศน์และภาพยนตร์เป็นสิ่งที่ต้องมีการวางแผนก่อนการบันทึกเสียงโดยใช้คำพูดในการอธิบายข้อมูลที่ปรากฏบนหน้าจอทั้งทางโทรทัศน์และภาพยนตร์ ในประเทศอังกฤษได้มีการผลิตเสียงบรรยายภาพสำหรับผู้ชมที่มีความบกพร่องทางสายตาให้มีการเข้าถึงข้อมูลให้ได้จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ผู้บกพร่องทางการมองเห็นก็ยังประสบปัญหาด้านอุปกรณ์ในการเข้าถึงทางผู้ผลิตเริ่มมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในเรื่องของการเข้าถึงการให้บริการเสียงบรรยายภาพให้มากขึ้น การปรับเปลี่ยนทำให้ผู้ใช้สามารถเลือกวิธีการเข้าถึงการให้บริการ บทความวิจัยนี้ได้มีการวิเคราะห์ผลการสำรวจและได้มีการสนทนากับผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาได้พูดคุยเกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของเสียงบรรยายภาพ รวมทั้งประสบการณ์และความต้องการในการเข้าถึงการให้บริการข้อมูลที่มีทางเลือกที่มากขึ้น อันแสดงให้เห็นถึงความสนใจของผู้บกพร่องทางสายตาในเรื่องของความต้องการในการเข้าถึงสื่อ ในส่วนของงานวิจัยของ Reviers (2016) ได้กล่าวถึง การให้บริการเสียงบรรยายภาพทางพื้นที่แถบยุโรปโดยได้กล่าวว่า การให้บริการเสียงบรรยายภาพทางพื้นที่แถบยุโรปเริ่มได้รับความสนใจมากขึ้นทั้งในอุตสาหกรรมสื่อและการวิจัย ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในขั้นตอนของการพัฒนาการให้บริการ โดยเริ่มมีการให้บริการตั้งแต่ พ.ศ.2555 ในแถบประเทศอิตาลี สเปน โปรตุเกส เบลเยียม เยอรมัน และโปแลนด์ และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บกพร่องทางสายตาได้เข้าถึงการให้บริการดังกล่าว ภาพรวมจากงานการวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงการให้บริการเสียงบรรยายภาพเป็นแนวทางปฏิบัติในการเข้าถึงสื่อ โดยให้เห็นความสำคัญของการใช้คำศัพท์ การปฏิบัติ การฝึกอบรม และการวิเคราะห์จำนวนของผู้บกพร่องทางสายตาในการเข้าถึงการให้บริการ แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการให้บริการและจุดแข็งของแต่ละประเทศในการให้บริการเสียงบรรยายภาพ การมองเห็นความสำคัญ การสร้างจิตสำนึกและความร่วมมือในการพัฒนา ซึ่งพบว่าในการให้บริการเสียงบรรยายภาพยังอยู่ในขั้นตอนของการพัฒนาการให้บริการ และแต่ละประเทศจะมีวิธีการในการให้บริการ มาตรการ กฎเกณฑ์ที่แตกต่างกัน

3.2 กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ที่มา: Kanjanaparangkul (2020)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะและการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์แก่ผู้พิการทางสายตา ผู้วิจัยได้มีการกำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

4.1 รายละเอียดของประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ในฐานะผู้ผลิตสื่อ จำนวน 9 คน

4.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างในลักษณะแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อต้องการให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้วางไว้ และใช้เกณฑ์กำหนดในการเจาะจงเลือกบุคคล ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์หรือผลิตสื่อเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการในประเทศไทย
- 2) มีประสบการณ์ในด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์หรือมีส่วนร่วมในด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีวิเคราะห์ การแปลผล

4.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ผู้วิจัยได้มีการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อสัมภาษณ์จดบันทึกและบันทึกเสียงของผู้ให้ข้อมูลหลัก มีการกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าและทำการขออนุญาตผู้ให้ข้อมูลหลัก (Creswell, 2009: 179-180) เพื่อรวบรวมรายละเอียดของข้อมูลต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบถ้วนตามประเด็นหลักในการศึกษาในระหว่างการดำเนินการวิจัย

2) การใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เพื่อใช้เป็นแบบบันทึกคำให้สัมภาษณ์และเพื่อความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล และย้อนทบทวนเพื่อตรวจสอบข้อมูลเพื่อสามารถนำไปสรุปได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ผู้วิจัยได้นำหลักการในการสร้างแบบสัมภาษณ์จากกรอบแนวคิดทฤษฎีของตัวแปรที่ต้องการศึกษา และสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีรายการคำถามไว้เป็นแนวทาง มีส่วนของคำถามและช่องว่างสำหรับบันทึกคำตอบ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตอบได้อย่างเสรีและอยู่ในกรอบประเด็นของแนวคำถามที่กำหนด โดยมีหลักในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

(1) วิเคราะห์ปัญหาของงานวิจัย เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

(2) ศึกษาค้นคว้าความรู้ทางวิชาการ และสร้างแบบสัมภาษณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะการผลิตเสียงบรรยายภาพในรายการทางโทรทัศน์สำหรับผู้พิการทางสายตา ประเด็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตสื่อเพื่อให้บริการแก่ผู้พิการทางสายตาในฐานะผู้ผลิตสื่อประกอบไปด้วย ดังนี้

- จุดเริ่มต้นในการทำงานด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพหรือการเป็นที่ปรึกษาด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพ

- ประเภทรายการโทรทัศน์ที่มีการให้บริการเสียงบรรยายภาพ

- ทักษะสำคัญของผู้ที่ทำหน้าที่ในการเป็นผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ

- การใช้น้ำเสียงในการบรรยายภาพทางโทรทัศน์

- ความแตกต่างระหว่างการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์และภาพยนตร์

- ปัญหาด้านกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ หรือข้อกฎหมาย ที่มีต่อการผลิตเสียงบรรยายภาพ

- ข้อจำกัดของการทำงานด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์

- ทิศทางของสื่อเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ในอนาคต

(3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย เพื่อให้ตรวจแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความถูกต้องและเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสมตามคำแนะนำ

(4) การทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ในฐานะผู้ผลิตสื่อ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเข้าใจของภาษาและประโยคสัมภาษณ์ แล้วนำไปปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สื่อความหมายของคำถามได้ตรงตามที่ต้องการมากขึ้น และนำเสนอและปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยอีกครั้ง

(5) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ในขั้นสุดท้าย โดยเรียบเรียงลำดับคำถาม การใช้ภาษา ตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ในฐานะผู้ผลิตสื่อ

4.3.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research)

ผู้วิจัยได้มีการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลในระดับปฐมภูมิ และระดับทุติยภูมิ แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ซึ่งสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตสื่อเพื่อให้บริการแก่ผู้พิการทางสายตา

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษา ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ หนังสือ วารสาร สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต วิทยานิพนธ์หรือเอกสาร บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ (Semi-Formal Interview) ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน คำถามที่ใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะและการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ และให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบตามกรอบแนวทางในการศึกษามีอิสระในการตอบ ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ทำให้ทราบการทำงาน ทักษะ และการปฏิบัติงานในการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ของผู้ที่ทำหน้าที่ในการผลิตเสียงบรรยายภาพ ได้ข้อมูลเชิงลึกในทุกมิติตามกรอบแนวคิด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

(1) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ก่อนการเข้าสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเริ่มต้นด้วยการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ที่จะสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ พร้อมเตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องมือในการบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึก และอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

(2) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ทีละประเด็นตามโครงสร้างของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบคำถามหรือเล่าเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างอิสระ พร้อมกับการคิดเห็นและข้อเสนอแนะ หลังจากนั้นผู้วิจัยจะมีการซักคำถามในกรณีที่คำตอบหรือสิ่งที่ตอบมาไม่ชัดเจนหรือผู้วิจัยต้องการรายละเอียดมากยิ่งขึ้น และมีการเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึกและบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยมีการอธิบายเหตุผลและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะสัมภาษณ์ ทั้งนี้หากผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ประสงค์ที่จะให้บันทึกเสียงในช่วงใด ผู้วิจัยก็จะไม่บันทึกเสียง

4.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

2) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic induction) นำข้อมูลมาเรียบเรียงและจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมายเชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ เพื่อศึกษาประเด็นต่างๆ ให้ครบถ้วน เมื่อประเด็นใดยังไม่มีคำตอบชัดเจนจะมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่างๆ เหล่านั้น เพื่อตอบคำถามหลักตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3) การตรวจสอบ ในขั้นแรกผู้วิจัยได้ตรวจสอบว่าได้ข้อมูลเพียงพอหรือไม่ ข้อมูลนั้นได้ตอบปัญหาของการวิจัยแล้วหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ใช้กันมากในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Method) (Chantavanich, 2010: 128-130) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือ และแม่นยำ ดังนี้

(1) การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) เพื่อตรวจสอบว่าข้อมูลจากผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลได้แก่ แหล่งเวลา คือ ข้อมูลที่ได้รับต่างเวลากัน จะได้ข้อมูลเหมือนกันหรือไม่

แหล่งสถานที่ คือ ถ้าได้ข้อมูลต่างสถานที่กันจะได้ข้อมูลที่เหมือนเดิมหรือไม่ และแหล่งบุคคล คือ ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

(2) การตรวจสอบสามเส้าด้านบุคคล (Investigator triangulation) คือ การตรวจสอบว่าข้อมูลจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกันจะได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคนพบว่าข้อค้นพบที่ได้มามีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง ซึ่งผู้วิจัยได้มีการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาประเภทเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาตรวจสอบข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ว่ามีความเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ยกตัวอย่างเช่น ผลสรุปจากขั้นตอนการผลิตเสียงบรรยายภาพจากงานวิจัยอื่น และข้อสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพในงานวิจัยนี้ มีความสอดคล้องเป็นไปได้ในทิศทางเดียวกันหรือไม่ และมีข้อค้นพบใดบ้างที่เพิ่มเติมจากการศึกษา

(3) การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory triangulation) โดยตรวจสอบว่า ถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความของข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้ 3 ขั้นตอน (Miles & Huberman, 1994) ดังนี้

(1) การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) ผู้วิจัยดำเนินการจัดระเบียบของข้อมูล เช่น การปรับลด เพิ่ม หาข้อมูลใหม่จนได้ผลหรือข้อสรุป โดยจัดข้อมูลให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับข้อมูลตามกรอบแนวคิดที่ใช้ทำการศึกษารั้งนี้ เพื่อให้สามารถนำเสนอข้อมูลได้อย่างเป็นระบบ และสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้งานได้ง่ายขึ้น

(2) การแสดงข้อมูล (Data Display) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการลดทอนข้อมูลมาจัดระเบียบและนำมาเรียงลำดับตามเวลาที่เกิดขึ้นก่อนหลังให้เป็นหมวดหมู่ด้วยวิธีการพรรณนาเพื่อต่อการนำข้อมูลมาสรุปในขั้นตอนต่อไป

(3) การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion and Verification) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมที่ได้นำมาทำการลดทอนข้อมูลและแสดงผลข้อมูล เพื่อหาข้อสรุปหรือข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา รวมถึงการเปรียบเทียบความแตกต่างและความสอดคล้องเพื่อให้ได้ประเด็นของการศึกษา

5. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะและการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์แก่ผู้พิการทางสายตา ทำให้พบว่าการเริ่มต้นของการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ในประเทศไทยเริ่มมาจากการเปลี่ยนแปลงของระบบโทรทัศน์จากระบบอนาล็อกไปสู่ระบบดิจิทัลในปีพ.ศ.2558 ทำให้มีช่องรายการโทรทัศน์ให้บริการเพิ่มมากขึ้น โดยทางคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้มีประกาศข้อบังคับให้ทางสถานีโทรทัศน์ได้มีการให้บริการสื่อแก่ผู้พิการเพื่อให้สามารถรับชมและรับฟังข้อมูลข่าวสารได้เท่าเทียมกันกับบุคคลทั่วไป ทำให้สถานีโทรทัศน์เริ่มมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสื่อเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ เทคนิคการผลิต การเขียนบท เทคนิคการบันทึกเสียง การตัดต่อ และในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการศึกษาจากสื่อและ

การศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์แก่ผู้พิการทางสายตา

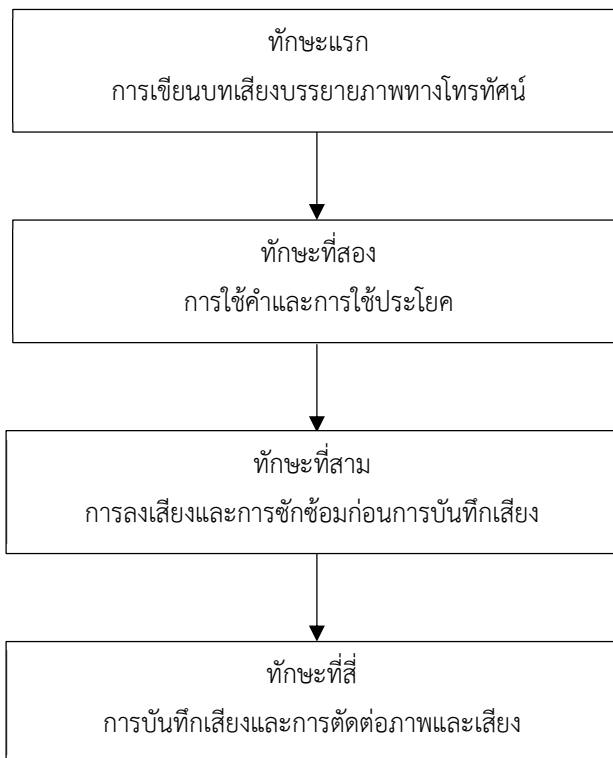
บทความทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ตลอดจนการขอความร่วมมือจากทางสถานศึกษาที่มีการวิจัยและฝึกอบรมด้านการผลิตสื่อเพื่อให้บริการแก่ผู้พิการทั่วไปในการรับข้อมูลข่าวสาร เข้ามาช่วยในการเป็นที่ปรึกษาด้านการผลิต ตลอดจนด้านการฝึกอบรมให้กับบุคลากรภายในสถาน เพื่อที่สามารถผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการรับชมสำหรับผู้พิการทางสายตา จากการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) สามารถสรุปผลเกี่ยวกับทักษะสำคัญของผู้ที่ทำหน้าที่ในการเป็นผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพเกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์แก่ผู้พิการทางสายตา ได้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนที่ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์พบในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

5.1.1 ขั้นตอนก่อนการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์

ก่อนการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ควรมีการพิจารณาก่อน คือ การพิจารณาประเภทรายการโทรทัศน์ โดยทั่วไปประเภทรายการโทรทัศน์ที่มีการให้บริการเสียงบรรยายภาพของทางสถานีโทรทัศน์จะเริ่มต้นจากรายการสารคดี รายการละครซีรีส์จีน และรายการละครซีรีส์ต่างประเทศ เป็นต้น หรือประเภทรายการสารคดีและรายการท่องเที่ยว เมื่อมีการพิจารณาประเภทรายการแล้วหลังจากนั้นจึงมีการพิจารณาช่วงเวลาหรือช่องว่างระหว่างบทสนทนาหรือบทบรรยายหลักเพื่อกำหนดระยะเวลาและการใช้คำหรือประโยคในการเขียนบทเสียงบรรยายภาพ และการลงเสียงหรือบันทึกเสียงทั้งนี้ การผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์จะต้องมีการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลหมายของทางคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ต้องเป็นการผลิตเสียงบรรยายภาพให้รายการโดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระประโยชน์เป็นหลัก ดังนั้น รายการสารคดีจึงเป็นรายการประเภทแรกๆ ที่เริ่มมีการผลิตเสียงบรรยายภาพสำหรับผู้พิการทางสายตา

5.1.2 ขั้นตอนการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์

เมื่อมีการพิจารณาคัดเลือกรายการโทรทัศน์เพื่อการบันทึกเสียงบรรยายภาพ (AD) แล้ว ในขั้นตอนการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ ทักษะสำคัญของผู้ที่ทำหน้าที่ในการเป็นผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพจะประกอบไปด้วย 4 ทักษะในการปฏิบัติ ดังนี้

ภาพที่ 2: แผนผังลำดับขั้นทักษะในการฝึกฝนการผลิตเสียงบรรยายภาพ

ที่มา: Kanjanaparangkul (2020)

1) ทักษะแรก คือ การเขียนบทเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ เพราะเกี่ยวข้องกับการใช้คำ และการแต่งประโยค การใช้ภาษาในการเรียบเรียงคำให้ได้สั้น กระชับและได้ใจความ ผู้ฟังทางสายตาสามารถตีความและเข้าใจได้ เช่น การใช้คำว่า ลื่น และต่อท้ายด้วยคำวิเศษณ์ เช่น ลื่นปรืดปรืด สำหรับบุคคลที่มีสายตาปกติทั่วไปจะสามารถเข้าใจได้ในทันที ในขณะที่ผู้ฟังทางสายตาจะต้องมีการตีความและสร้างเข้าใจในความคิดของตนเองว่าคำว่า ลื่นปรืดปรืดนี้ มีความช้าหรือเร็ว เป็นต้น ทักษะแรกเป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการผลิตเสียงบรรยายภาพ เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการทำงาน การใช้คำหรือประโยคเพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาของภาพและการสร้างความหมาย ความเข้าใจให้กับผู้ฟังทางสายตา ซึ่งผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพจะต้องเขียนให้คนปลายทางที่มีการใช้วิธีในการรับรู้ที่แตกต่างกันสามารถรับรู้สื่อเดียวกันและเข้าใจตรงกันได้ เปรียบเสมือนศาสตร์ของการแปล เป็นการแปลภาพ สิ่งของหรือการกระทำที่สามารถเห็นได้ด้วยตาออกมาเป็นคำพูด เพื่อที่จะให้คนที่รับรู้ต่างออกไปสามารถเข้าใจได้ (K. Sutti, personal communication, April 18, 2020)

2) ทักษะที่สอง คือ การใช้คำและการใช้ประโยค ผู้ฟังทางสายตาสามารถใช้ภาษาเช่นเดียวกับบุคคลปกติทั่วไป หากแต่ความแตกต่างในการบรรยายภาพจะต้องมีการใส่รายละเอียดเข้าไปเพื่อให้เกิดการตีความเป็นภาพในความคิดของผู้ฟังทางสายตา เช่น การบรรยายสิ่งของที่อยู่บนโต๊ะอาหาร ถ้าเป็นบุคคลทั่วไปที่มีสายตาปกติ

การศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์แก่ผู้พิการทางสายตา

ไม่จำเป็นต้องบรรยายทั้งหมดเพราะสามารถรับรู้ได้ด้วยภาพ ในขณะที่ผู้พิการทางสายตา ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพต้องอธิบายทุกสิ่งที่เกิดขึ้นให้เห็นทั้งหมดเสมือนคนที่มีสายตาดีมองเห็น คำพูดที่ใช้หรือภาษาควรเป็นภาษาที่สุภาพและทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ง่ายในทันทีโดยไม่ต้องตีความให้มากเกินไป ยกตัวอย่างคำว่า “เทห์” ที่ใช้กับตัวละครตัวหนึ่งและบรรยายว่า ชายหนุ่มหล่อเทห์กำลังเดินมา คำว่า “เทห์” สำหรับบุคคลที่มีสายตาปกติทั่วไปจะสามารถเข้าใจได้ว่า คำว่า “เทห์” คือ ผู้ชายคนนั้นมีบุคลิกท่าทางดูดี ท่าทางการยืนและการเดินดูดี ในขณะที่ผู้พิการทางสายตาอาจจะมีความสงสัยว่า คำว่า “เทห์” คืออะไร ในความคิดและความเข้าใจของผู้พิการทางสายตา ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพจึงต้องมีการพิจารณาการใช้คำที่ทำให้ผู้พิการทางสายตาสามารถเข้าใจได้ง่าย

การใช้คำที่บ่งบอกสี สามารถบอกสีตรงๆ ได้ เช่น สีแดง สีนํ้าเงิน สีฟ้า สีเขียว เป็นต้น ควรหลีกเลี่ยงการบ่งบอกสีที่มีรายละเอียดหรือแตกแขนงของสีออกมา เช่น สีเหลืองอมเขียว สีม่วงเมืงมะปราง เป็นต้น อาจทำให้ผู้พิการทางสายตาไม่สามารถจินตนาการภาพขึ้นมาได้เพราะมีความซับซ้อนของสี (Thai Public Broadcasting Service (ThaiPBS), personal communication, March 27, 2020) ยกตัวอย่าง การพูดถึงสีเขียว สำหรับคนที่เป็นผู้พิการทางสายตาตั้งแต่กำเนิด สีเขียวของเขาอาจจะเป็นสีเขียวที่ไม่เหมือนกับบุคคลที่มีสายตาปกติทั่วไป แต่ได้เรียนรู้มาจากทั้งในครอบครัวและในโรงเรียนในรูปแบบที่คล้ายๆ กัน คือ การเปรียบเทียบวัตถุกับสี การใช้สีนี้แทนสีเขียว เช่น ต้นไม้สื่อถึงสีเขียว มีใบสีเขียว หรือ การใช้สีนั้นแทนสีเหลือง เช่น เมื่อพูดถึงสีเหลือง เด็กก็เข้าใจว่าเป็นพระอาทิตย์ ซึ่งเป็นสีเหลืองในภาพความคิดของผู้พิการทางสายตา การพูดถึงสีน้ำตาล ผู้พิการทางสายตาจะต้องจำลักษณะของต้นไม้ตัวลำต้นนั้นว่าเป็นสีน้ำตาล เวลาที่บุคคลใส่เสื้อสีน้ำตาล ผู้พิการทางสายตาก็จะนึกถึงสีน้ำตาลเหมือนกับสีลำต้น สีต่างๆ ความคิดของผู้พิการทางสายตาจะมีการตีความในความคิดที่แตกต่างกันไป แต่ละคนจะมีความคิดในแต่ละสีที่ไม่เหมือนกัน การพูดถึงสีสำหรับผู้พิการทางสายตาควรเป็นสีพื้นฐาน เป็นสีแท้ เช่น สีเขียว สีเหลือง สีแดง สีนํ้าเงิน เป็นต้น หากเป็นสีที่มีมากกว่า 2 สี หรือเป็นสีผสมอาจทำให้ผู้พิการทางสายตาตีความได้ลำบากจึงควรหลีกเลี่ยง (Bangkok Broadcasting & TV Co.,Ltd. (BBTV Channel 7), personal communication, February 12, 2020)

3) ทักษะที่สาม คือ การลงเสียงและการชักข้อก่อนการบันทึกเสียง (Thai Public Broadcasting Service (ThaiPBS), personal communication, March 27, 2020) เมื่อได้บทบรรยายภาพที่มีความเหมาะสมแล้ว จะต้องมีการทดลองซ้อมการลงเสียงให้เข้ากับช่องว่างระหว่างเสียงบรรยายหรือเสียงสนทนา หรือ Sound Gap โดยเป็นการซ้อมแบบปากเปล่า ยังไม่ได้มีการบันทึกเสียง เพื่อตรวจสอบว่าประโยคนั้นมีความพอดีกับช่องว่างดังกล่าวหรือไม่หากประโยคมีความยาวมากเกินไปต้องมีการปรับคำหรือประโยคให้พอดีกับช่องว่างดังกล่าว เพื่อไม่ให้เสียงบรรยายภาพไปทับกับเสียงบรรยายหรือเสียงสนทนาหลักของรายการ ในขณะเดียวกันการปรับคำหรือประโยคใหม่จะต้องสามารถบรรยายภาพที่ปรากฏบนหน้าจอให้ผู้พิการทางสายตาสามารถเข้าใจได้เช่นเดิมก่อนที่จะมีการปรับคำหรือประโยค ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความละเอียดและซับซ้อนในการทำงาน ต้องมีการปฏิบัติและตรวจสอบจนมั่นใจว่าคำหรือประโยคดังกล่าวสามารถทำให้ผู้พิการทางสายตาเข้าใจความหมายได้ มีความเหมาะสม หลังจากนั้นจึงทำการบันทึกเสียงจริง

4) ทักษะที่สี่ คือ การบันทึกเสียงและการตัดต่อภาพและเสียง ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพจะทำหน้าที่เป็นทั้งคนเขียนบทเสียงบรรยายภาพ เป็นคนลงเสียงบรรยายภาพ การบันทึกเสียงและเป็นคนตัดต่อภาพและเสียง จะเป็นคนๆ เดียวกัน เนื่องจากจะทราบระยะเวลาของช่องว่างระหว่างเสียงบรรยายหรือเสียงสนทนา หรือ Sound Gap ที่ปรากฏรวมถึงคำหรือประโยคที่ใช้ในช่องว่าง ในขณะเดียวกัน หากคำหรือประโยคมีปัญหาที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ในทันที

อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพบางแห่งจะมีการแบ่งกลุ่มในการทำงาน ดังนั้น จะต้องมีการประสานงานในการทำงานที่ดี ต้องมีการตรวจบทเสียงบรรยายภาพร่วมกัน และผู้ที่ทำหน้าที่ในการลงเสียงจะต้องมีการตรวจคำหรือประโยค มีการซักซ้อม การทดลอง และมีการออกเสียงคำหรือประโยคที่ถูกต้องจนเกิดความมั่นใจก่อนการบันทึกเสียงจริง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการบันทึกเสียงและตัดต่อภาพและเสียงจะต้องให้ภาพและเสียงให้เข้ากับช่องว่างนั้นๆ ได้พอดี และถ้ามีผู้ร่วมทำงานหลายคนก็จะต้องมีการประสานในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้รายการดังกล่าวมีการให้บริการเสียงบรรยายภาพที่มีความสมบูรณ์

ในการใช้น้ำเสียงในการบรรยายภาพ ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพควรมีการออกเสียงคำ หรืออักขระวิธี ในการออกเสียงที่ถูกต้อง ชัดเจน ไม่จำเป็นต้องใส่อารมณ์ลงไปบนน้ำเสียง เพราะผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดภาพที่ปรากฏบนจอออกมาในรูปแบบของเสียง เพียงแค่น้ำเสียงที่ไพเราะ น่าฟัง อ่านถูกต้อง ไม่มีเสียงรบกวนใดๆ ในขณะที่อ่าน (N. Suwannawut, personal communication, April 7, 2020) การใช้น้ำเสียง หรือโทนเสียงจะเป็นการใช้น้ำเสียงที่เป็นปกติเหมือนการบรรยายทั่วไป ไม่ใช้น้ำเสียงที่มีอารมณ์และความรู้สึกเข้าไปเกี่ยวข้อง เพราะจะสัมพันธ์กับเนื้อหารายการที่น่าเสนอ นอกจากนี้ ควรมีการใช้น้ำเสียงที่แตกต่างจากเสียงพูดหรือเสียงสนทนาหลัก เพื่อให้ผู้พิการทางการสายตาได้รับฟังและแยกแยะน้ำเสียงได้ว่า เสียงใดคือเสียงหลักและเสียงใดคือเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ ตัวอย่างเช่น ถ้าเสียงพูดหรือเสียงสนทนาหลักเป็นเสียงผู้ชาย เสียงในการบรรยายภาพควรเป็นเสียงของผู้หญิง หรือถ้าในรายการเป็นเสียงสนทนาระหว่างผู้ชายและผู้หญิง น้ำเสียงที่ใช้ควรมีระดับของเสียงที่เข้มข้นกว่าเสียงสนทนาหลัก เป็นต้น

5.1.3 ขั้นตอนหลังการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์

ในขั้นตอนหลังการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพจะมีการพิจารณาภาพรวมของรายการโทรทัศน์ที่มีการให้บริการเสียงบรรยายภาพ อาทิ ความเหมาะสมของการใช้คำหรือประโยคที่ใช้ในการบรรยายภาพ ความซับซ้อนของประโยคที่ต่างกับการวิเคราะห์การตีความของผู้พิการทางสายตา ความเหมาะสมของน้ำเสียงที่ใช้ในการบรรยายภาพของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ ความดัง-เบาของเสียงที่เหมาะสมระหว่างเสียงหลักของเนื้อเรื่องและเสียงบรรยายภาพ เพื่อให้รายการโทรทัศน์ที่มีการให้บริการเสียงบรรยายภาพมีความเหมาะสมมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะและการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์แก่ผู้พิการทางสายตา ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลการวิจัย มีดังนี้

5.2.1 การให้บริการเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์เป็นส่วนหนึ่งในการให้บริการของทางสถานีโทรทัศน์ที่จะทำให้ผู้พิการทางสายตามีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการใช้สื่อโทรทัศน์ เพื่อให้สามารถรับชมและรับฟังข้อมูลข่าวสารได้เท่าเทียมกันกับบุคคลทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาสาระความรู้ ความบันเทิงต่างๆ ที่นำเสนอ สอดคล้องกับ Boonjua (2019) ได้กล่าวถึง สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการไม่ได้แปลกแยกไปจากประชาชนทั่วไป แม้คนพิการจะจัดอยู่ในกลุ่มคนพิเศษที่ควรเปิดพื้นที่ในการเข้าถึงสื่อในรูปแบบเฉพาะ แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องแยกคนพิการออกจากการรับชมรายการของคนทั่วไปทั้งหมด การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของคนพิการจำเป็นต้องได้รับข้อมูลข่าวสารเช่นเดียวกับคนทั่วไป ดังนั้น การผลิตสื่อจึงไม่จำเป็นต้องผลิตสื่อเฉพาะคนพิการเพียงอย่างเดียว แต่จะเป็นการ

กำหนดแนวคิดและแนวทางการพัฒนาวิธีการผลิตสิ่งที่จะให้บริการการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการที่จะสามารถอำนวยความสะดวกที่จะทำให้คนพิการทุกประเภทสามารถเข้าถึงรายการต่างๆ เหล่านั้นได้

5.2.2 การใช้คำและประโยคเพื่อใช้ในการบรรยายภาพ สามารถใช้ภาษาเช่นเดียวกับบุคคลปกติทั่วไปได้ คำพูดที่ใช้หรือภาษาควรเป็นภาษาที่สุภาพและทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้ง่ายในทันทีโดยไม่ต้องตีความให้มากเกินไป ใช้ประโยคที่มีความยาวพอเหมาะ กับช่องว่างของเสียง หรือ Sound Gap ให้ผู้พิการทางสายตาสามารถรับฟังแล้วเชื่อมโยงความต่อเนื่องของเรื่องราวที่น่าเสนอได้ สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานการผลิตเสียงบรรยายภาพในด้านการใช้ภาษาของ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) (The National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC), 2017: 27-28) ได้กล่าวถึงรูปแบบภาษาและอักขรวิธีที่ใช้ในการผลิตเสียงบรรยายภาพว่า การใช้ภาษาเพื่อการบรรยายจะมีลักษณะกึ่งทางการ เป็นภาษาเพื่อการพูด ไม่ใช่ภาษาที่เป็นทางการและไม่ก้าวข้ามไปใช้ภาษาที่ตนเองมากเกินไป รวมถึงไม่ใช่ภาษาสแลงในบทเสียงบรรยายภาพ เพราะอาจทำให้ผู้พิการทางสายตาเกิดความสับสนได้ ควรใช้ภาษาง่าย กระชับ สั้น ได้ใจความ ไม่ใช่ภาษาที่ซับซ้อน และไม่ใช้ภาษาในเชิงวรรณกรรมหรือภาษากวี ไม่ใช่คำศัพท์สูง และเลือกบรรยายเป็นประโยคที่ต้องการตามหลักไวยากรณ์ นอกจากนี้ หากมีเวลาในการบรรยายที่จำกัดมาก สามารถใช้วลีหรือคำได้ และการออกเสียงน้ำเสียงที่ใช้ ภาษาไทยที่ใช้ ควรมีการออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้พิการทางสายตาและผู้ผลิตสื่อเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์จากทางสถานีโทรทัศน์ฯ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพว่า ผู้ที่จะทำหน้าที่ในการเป็นผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพ ควรมีทักษะในการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง

5.2.3 ในส่วนของบทบาทสำคัญของอาชีพผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพในงานโทรทัศน์ ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพมีบทบาทในการเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เสมือนผู้แปลสารจากภาพให้กลายเป็นเสียงเพื่อบรรยายภาพของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นบนหน้าจอให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้รับสารซึ่งคือผู้พิการทางสายตา เสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์จึงเป็นสิ่งที่เข้ามาช่วยเหลือให้ผู้พิการทางสายตาสามารถรับข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร สารความรู้และความบันเทิงมากขึ้น กระบวนการในการผลิตเสียงบรรยายภาพเป็นเรื่องของศาสตร์และศิลป์ ในทางศาสตร์คือการลงเสียง การบันทึกเสียง การตัดต่อ และการกำหนดช่องว่างระหว่างเสียงบรรยายหรือเสียงสนทนาเพื่อใช้ในการลงเสียงบรรยาย ในทางศิลป์คือ เรื่องขององค์ประกอบต่างๆ ในการผลิตเสียงบรรยายภาพ การเรียบเรียงเนื้อหา การเล่าเรื่องราว การใช้คำหรือประโยคในการเล่าเรื่อง เป็นต้น ซึ่งกระบวนการในการอธิบายว่าจะอธิบายในรูปแบบใดเพื่อให้ผู้พิการทางสายตาสามารถเข้าใจได้ง่าย ด้วยความสำคัญของการให้บริการเสียงบรรยายภาพ ทำให้ทางคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) สถานีโทรทัศน์ฯ องค์กรและสมาคมได้เข้ามามีบทบาทในการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ และผลิตการให้บริการการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการร่วมกัน สอดคล้องกับความรู้ด้านการพัฒนาของเสียงบรรยายภาพในประเทศไทยของ Sornbali (2021) กล่าวว่า ความสำคัญของเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ในประเทศไทย เกิดขึ้นตั้งแต่พ.ศ.2557 โดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ริเริ่มสนับสนุนในเรื่องนี้ เช่น มีการฝึกอบรมเรื่อง AD ภายใต้หลักสูตร “ผู้บรรยายสำหรับการจัดทำบริการเสียงบรรยายภาพ” โดยความร่วมมือของมูลนิธิคนตาบอดไทย ร่วมกับ Audio Description Associates แห่งอเมริกา นอกจากนั้นยังได้มีการพัฒนาด้านวิชาการและด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพคู่ขนานกัน

5.2.4 องค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากงานวิจัย คือ ขั้นตอนการผลิตสื่อเพื่อให้บริการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการทางสายตา และทักษะการผลิตเสียงบรรยายภาพโทรทัศน์ ตลอดจนความรู้ด้านการผลิตและการให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักอาชีพผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์เพื่อพัฒนาให้กลายเป็นหนึ่งอาชีพด้านสื่อสารมวลชนในครั้งต่อไป

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาทักษะและการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์แก่ผู้พิการทางสายตา ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์หรือผลิตสื่อเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการในประเทศไทย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

6.1 สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัยนี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์หรือผลิตสื่อเพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการในประเทศไทย ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการให้บริการการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 9 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างในลักษณะแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อต้องการให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้วางไว้ แบ่งเป็นชาย 3 คนและหญิง 6 คน และมีประสบการณ์ในการทำงานเกี่ยวกับการผลิตเสียงบรรยายภาพให้กับรายการโทรทัศน์มาไม่น้อยกว่า 5 ปี

6.2 ขั้นตอนการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์จากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล

ผลการศึกษาขั้นตอนการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์จากประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ก่อนการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ ส่วนที่ 2 การผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ และส่วนที่ 3 หลังการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์

ส่วนที่ 1 ก่อนการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ ผู้ให้ข้อมูลจะมีการพิจารณาประเภทรายการโทรทัศน์ที่จะนำมาใช้ในการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ โดยจะมีการวิเคราะห์ประเภทรายการโทรทัศน์ที่มีการให้บริการดังกล่าวต้องสอดคล้องกับข้อกำหนดของทางคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และช่องว่างระหว่างเสียงหลัก เรียกว่า Sound Gap ที่เพียงพอและมีผลต่อการรับชมรายการโทรทัศน์ของผู้พิการทางสายตา

ส่วนที่ 2 การผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ เมื่อได้ประเภทรายการโทรทัศน์ที่ต้องมีการให้บริการเสียงบรรยายภาพเรียบร้อยแล้ว ผู้ให้ข้อมูลจะเริ่มต้นการผลิตด้วยการรับชมรายการโทรทัศน์ก่อนเพื่อหาช่องว่างระหว่างเสียงหลัก เรียกว่า Sound Gap เพื่อใช้ในการเขียนบทและลงเสียงบรรยายภาพ หลังจากนั้นจึงเริ่มมีการเขียนบทเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ ซึ่งจะต้องบรรยายภาพจากสิ่งที่เห็นออกมาในรูปแบบของเสียงบรรยายภาพ อันเป็นทักษะที่หนึ่ง ต่อมาจึงเป็นเรื่องของการใช้คำและการใช้ประโยคในการบรรยาย ด้วยการใช้คำที่เหมาะสม ทำให้ผู้พิการทางสายตาเมื่อได้รับฟังแล้วสามารถเข้าใจได้ง่าย ใช้การตีความที่น้อย อันเป็นส่วนหนึ่งของทักษะที่ 2 เมื่อได้บทเสียงบรรยายภาพเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงต้องมีซักซ้อม และการทดสอบลงเสียงก่อนการบันทึกเสียงจริง เพื่อพิจารณาน้ำเสียงที่เหมาะสมในการบรรยาย และพิจารณาความยาวของประโยคที่ใช้ในการบรรยายเพื่อไม่ให้ไปทับกับเสียงหลักของรายการ หากประโยคมี

การศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์แก่ผู้พิการทางสายตา

ความสั้นหรือยาวมากเกินไป ผู้ผลิตจำเป็นต้องมีการปรับประโยคหรือใช้คำที่มีความกระชับมากขึ้น อันเป็นทักษะที่สาม และทักษะสุดท้าย คือ ทักษะการบันทึกเสียงและการตัดต่อภาพและเสียง ซึ่งเป็นขั้นตอนของการบันทึกเสียงจริง และตัดต่อภาพและเสียงให้มีความยาวของช่วงเวลาบรรยายและระดับความดังของเสียงที่เหมาะสมต่อการบรรยาย ผู้ให้ข้อมูลจะต้องมีทักษะในการใช้อุปกรณ์และเครื่องมือในการบันทึกเสียง และการเรียนรู้การใช้โปรแกรมตัดต่อคลิปวิดีโอขั้นพื้นฐาน

ส่วนที่ 3 หลังการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ คือ การตรวจสอบความเรียบร้อยของคำหรือประโยคที่ใช้ในการบรรยายภาพทางโทรทัศน์ ระดับความดังของเสียง น้ำเสียงที่ดีเหมาะกับการบรรยาย เมื่อมีการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มต้นส่งการออกอากาศจากทางสถานีโทรทัศน์ได้

6.3 ทักษะการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์

ผลการศึกษาทักษะการปฏิบัติงานของผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ สามารถสรุปผลทักษะสำคัญในการปฏิบัติงานได้ ดังนี้

ทักษะแรก คือ การเขียนบทเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ การใช้ภาษาในการเรียบเรียงคำให้ได้สั้น กระชับ และได้ใจความ

ทักษะที่สอง คือ การใช้คำและการใช้ประโยค การพิจารณาการใช้คำที่เหมาะสมและได้ใจความ มีความหมายได้ง่าย และการใช้ประโยคที่กระชับและได้ใจความสำหรับผู้พิการทางสายตา

ทักษะที่สาม คือ การลงเสียง และการซักซ้อมก่อนการบันทึกเสียง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของคำหรือประโยคที่ใช้ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างช่องว่างในการลงเสียงบรรยายภาพและประโยคของบทเสียงบรรยายภาพ ความพอดีของประโยคก่อนการบันทึกเสียงจริง

ทักษะที่สี่ คือ การบันทึกเสียงและการตัดต่อภาพและเสียง เพื่อให้ประโยคกับภาพที่ปรากฏเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน จะเป็นการผลิตเพิ่มเติมจากการที่รายการโทรทัศน์ดังกล่าวได้มีการแพร่ภาพออกอากาศไปแล้ว และมีการนำมาฉายซ้ำหรือที่เรียกว่า “การรีรัน” ทำให้ผู้ผลิตเสียงบรรยายภาพสามารถผลิตเสียงบรรยายลงไปในการรายการโทรทัศน์ดังกล่าวได้ แต่เป็นจุดด้อยของการให้บริการเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ กลายเป็นการทำงานซ้ำซ้อนและต้องทำงานหลายขั้นตอน เพื่อให้การทำงานด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพมีความรวดเร็วและประหยัดเวลามากขึ้น ทางสถานีโทรทัศน์และผู้ประกอบการด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ควรมีการวางแผนผังรายการโทรทัศน์และวางแผนรายการที่จะมีการให้บริการเสียงบรรยายภาพแก่ผู้พิการทางสายตาไว้ล่วงหน้าอย่างน้อยประมาณ 1 ปี เพื่อให้มีจำนวนรายการโทรทัศน์ที่มีการให้บริการเสียงบรรยายภาพแก่ผู้พิการทางสายตาที่มีความหลากหลายมากขึ้น และสามารถแพร่ภาพในช่วงเวลาปกติ รับชมพร้อมกันกับบุคคลที่มีสายตาปกติทั่วไปได้

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ควรเพิ่มกลุ่มเป้าหมายของผู้รับสารซึ่งเป็นกลุ่มผู้พิการทางสายตาในการศึกษา เนื่องจากยังมีกลุ่มผู้พิการทางสายตาที่มีทั้งมีประสบการณ์ในการใช้บริการเสียงบรรยายภาพและไม่เคยใช้บริการสื่อดังกล่าวมาก่อน ตลอดจนประเภทของผู้พิการทางสายตาที่ประกอบไปด้วยผู้พิการทางสายตาตั้งแต่กำเนิดและผู้พิการทางสายตาที่เกิดขึ้นในภายหลัง และระดับการศึกษาของผู้พิการทางสายตา องค์ประกอบเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อทัศนคติและความรู้สึของผู้พิการทางสายตาในการใช้สื่อเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์ที่ให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้เพื่อให้นักศึกษาครอบคลุมจึงควรมีการเพิ่มกลุ่มเป้าหมายและขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา เพื่อให้ได้ทัศนคติและความรู้สึที่มีรายละเอียดมากขึ้น

2) ควรมีการศึกษาการใช้สื่อโทรทัศน์ของผู้พิการทางสายตาในปัจจุบัน และการเข้าถึงสื่อที่ให้บริการในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้พิการทางสายตา แม้ว่าในปัจจุบันจะมีสถานีโทรทัศน์ฯ องค์กร สมาคม และสถาบันการศึกษามีการส่งเสริมในการให้บริการการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการทุกประเภท เพื่อให้ได้รับผลลัพธ์จากการใช้สื่อดังกล่าวอย่างแท้จริง ควรมีการศึกษากับกลุ่มผู้พิการทางสายตาตามขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายที่ได้แนะนำไว้ในข้อ 1 เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้รับสารซึ่งเป็นผู้พิการทางสายตาอย่างแท้จริง

7.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

งานวิจัยนี้สามารถเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนนโยบายในการส่งเสริมการให้บริการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแก่ผู้พิการทางสายตาของทางสถานีโทรทัศน์หรือบริษัทและองค์กรที่มีการผลิตสื่อในเชิงรูปแบบของรายการโทรทัศน์ให้มีการจัดสวัสดิการสังคมที่ทำให้ผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดี เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและมีสิทธิในการใช้สื่อโทรทัศน์ เช่นเดียวกับบุคคลที่มีสายตาปกติทั่วไป และเป็นนโยบายในการวางแผนมาตรฐานในการผลิตเสียงบรรยายภาพให้กับผู้ที่ทำหน้าที่ผลิตเสียงบรรยายภาพภายในสถานีโทรทัศน์หรือบริษัทผลิตรายการโทรทัศน์ได้มีการผลิตเสียงบรรยายภาพด้วยความถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพในการที่ผู้พิการทางสายตาสามารถใช้งานจากการให้บริการดังกล่าวได้

8. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะทำงานด้านการผลิตเสียงบรรยายภาพทางโทรทัศน์จากสถานีโทรทัศน์ช่อง 7HD และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการให้ความรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำงานวิจัย ขอขอบพระคุณ ผู้แต่งตำรา เอกสาร บทความ และสื่อวีดิทัศน์ทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่สร้างแหล่งข้อมูลที่สำคัญรวมทั้งให้ข้อมูล ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยทำให้การค้นคว้าในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี และครอบครัวที่ให้การกำลังใจในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

9. เอกสารอ้างอิง

- Boonjua, T. (2019). Persons with disabilities and the access, receive or utilize the television services. *NBTC Journal*, 3(3), 120-146.
- Chantavanich, S. (2010). *Qualitive research method* (18th ed.). Chulalongkorn University Printing House.
- Creswell, J.W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3rd ed.). Los Angeles: SAGE.
- Disabilities Thailand (DTH). (2015). *Empowerment of persons with disabilities Act, B.E. 2550 (2007)*. http://web1.dep.go.th/sites/default/files/files/law/37_0.pdf.
- Kanjanaparangku, Kl. (2020). *Trends of Audio Describer and Guideline of developing skills for Audio Description in Television Program for the Blind*. Research Report, Rajamangala University of Technology Thanyaburi.
- Kruchit, A. (2015). *Principle of audio description*. Thammasat printing house.
- Lopez, M., Kearney, G., & Hofstädter, K. (2018). Audio description in the UK: What works, what doesn't, and understanding the need for personalising access. *British Journal of Visual Impairment*, 36(3), 274–291. <https://doi.org/10.1177/0264619618794750>
- Miles, M B. & Huberman, A M. (1994). *Qualitative data analysis. An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Nopsakun, A. (2020, August 2) *Accessing or recognizing and taking advantage of news through the media of television*. <http://www.braille-cet.in.th/Braille-new/?q=article-12389>.
- Panchaiphoom, P. (2016). *Behavior and satusfaction on viewing “KUBKAOKOPPLADEN” of Modern Nine Television of the Audience* [Unpublshed master's thesis]. Dhurakijpundit University.
- Reviers, N. (2016). Audio description services in Europe: an update. *The Journal of Specialized Translation*, Issue 26 – July 2016, 232-247.
- Sornbali, A. (2021, June 26). *The world of the blind must have Audio Description (Audio) reflects civil rights*. <https://decode.plus/20210617/>.
- The National Broadcasting and Telecommunication Commission (NBTC). (2017, December 27). *Announcement of the Office of the Board of Directors broadcasting, television and the National Telecommunications (NBTC) on guidelines for the preparation of sign language interpreters captions and audio commentary for the television service as announced NBTC on promotion and protection of the rights of persons with disabilities to access or recognize and take advantage of the list of the television business*.

ประวัติแนบท้ายบทความ

Name and Surname: Kunlapat Kanjanaparangkul

Highest Education: M.A. (Communication Arts) Mass Communication
Chulalongkorn University

University or Agency: Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Field of Expertise: Audio and Visual Editing for television,
Computer Graphic and Art Direction for Television Production

Address: Radio and Television Broadcasting of Technology,
Faculty of Mass Communication Technology, Rajamangala University of
Technology Thanyaburi 39 Moo 1, Klong 6, Khlong Luang Pathum Thani
12120

E-mail: kan.kunlapat@rmutt.ac.th